

Урок 4

Тема: Літературна балада та її ознаки. Подібність і відмінність від народної балади. Роберт Льюїс Стівенсон (1850–1894). «Балада про вересовий трунок»

(ТЛ) Літературна балада

Мета: розвиток компетентностей

предметних і комунікативних: знання поняття *літературна балада* та характерних ознак жанру, уміння визначати подібність і відмінність від народної балади; знання змісту «Балади про вересовий трунок» та уміння переказувати зміст у цілому, акцентуючи увагу на окремих важливих деталях тексту; уміння відповідати на запитання до почутого / прочитаного тексту, коментувати власні почуття і висловлювати враження від прочитаного;

ключових: уміння визначати головну і другорядну інформацію в прочитаному тексті; формування умінь створювати власний або колективний текст / медіапродукт на основі прочитаної балади.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Як багато всього на безмежній землі,
Світ для нас, ми багаті й щасливі,
немов королі.

Р. Л. Стівенсон

Зміст уроку

I. Актуалізація знань

Хвилинка творчості. Презентації сенканів, учнівських проєктів та сторінок Робіна Гуда в соцмережах.

II. Мотивація навчальної діяльності

Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми. Робота з епіграфом до уроку.

- Якою ви уявляєте людину, що написала ці віршовані рядки?
- Чи знайомі ви з книгами Р. Л. Стівенсона?

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу

Розповідь учителя з елементами бесіди.

Опрацювання статті підручника «Р. Л. Стівенсон» (с. 20–22). Обговорення вислову письменника: «Я... здобув перемогу в битві за життя». Як ви його розумієте? Що для вас є перемогами в житті? Чому попри фінансові труднощі й негаразди зі здоров'ям, митець вважав себе багатим і щасливим, мов король, і закликав бути щасливими інших людей? Чому Стівенсон вважав, що вивчати й зберігати народні балади і легенди дуже важливо?

Презентація А. Химинець «Р. Л. Стівенсон. Життєвий шлях»:

https://drive.google.com/file/d/1TDF0XwNRmRXBKfCs396sDyIB52EC48ZU/view?usp=drive_link

– Як ви розумієте вислів поета, взятий епіграфом до презентації? Що він додає до розуміння особистості Стівенсона?

Опрацювання поняття «літературна балада». Визначення подібності та відмінності від народної балади. Виконання інтерактивної вправи «Народна і літературна балади»:

<https://learningapps.org/display?v=py4mxnysj24>

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій

Виразне читання та обговорення «Балади про вересовий трюнок».

- Як змальовує автор трагічну історію пиктів у перших рядках балади?
- Як жили пикти до приходу завойовників? Що сталося після завоювання? Як автор описує долю маленького народу?
- Яким є пейзаж у творі? Яка роль цього опису?
- Чому шотландський завойовник був похмурим? Що турбувало його після завоювання нових земель?
- Чого вимагає від останніх пиктів шотландський король? Які умови їм ставить?
- Чому з королем розмовляє лише старий пикт, а хлопець мовчить?
- Чи отримав король рецепт напою?
- Чи бачимо ми авторське ставлення до подій та героїв? Яким воно є?

Культурологічна довідка. Вересовий ель (пиво) – найстаріша пивоварна спадщина Шотландії. Історія готування вересового трюнку має стародавню традицію. Під час археологічних розкопок на шотландському острові Рум були виявлені черепки, датовані приблизно 2000 років до н. е., на яких були знайдені сліди вересового елю. Пикти, а пізніше кельти варили напій із приємним легким смаком із суцвіть вересу. Для воїнів був інший рецепт, з додаванням стебел вересу та моху, у результаті напій мав тонізуючий ефект, надавав сили, знижував чутливість до болю. Важливі були терміни збору сировини, її пропорції, спосіб заварювання і час бродіння. Тому секретні знання не мали дістатися ворогам, їх свято берегли.

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань

Творче завдання. Створіть рекламний слоган (коротке гасло) для вересового напою.

Заповнення таблиці «Антитези в “Баладі про вересовий трюнок”» (в мікрогрупах).

Щасливе життя пиктів	
Краса гір та буяння природи	
Морська пучина, вир, нурти	
Сила влади шотландського короля	
Фізична слабкість останніх пиктів	

VI. Підбиття підсумків

Мікрофон. Як я сприймаю вчинок пикта? Чому він пожертвував заради нього сином?
Чи вартий рецепт напою життя рідної дитини?

Створення «Грона знань». Характерні риси «Балади про вересовий трунок».

Працюємо вдома

1. Складіть хмару слів або асоціативну картку (колаж, кроссенс) з малюнків-символів, різних предметів та явищ, які пов'язані з життям і творчою долею митця.
2. Підготуйте виразне читання балади самостійно чи «в особах».